

**ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ім. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ
КАЗАНТИПСЬКИЙ ПРИРОДНИЙ ЗАПОВІДНИК**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
БОТАНІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**Матеріали міжнародної конференції
молодих учених**

**18-22 червня 2013 року
Щолкіне**

Щолкіне – 2013

УДК 58
ББК Е52
А 43

Редакційна колегія:

чл.-кор. НАН України, д.б.н. Єлизавета Львівна Кордюм,
к.б.н. Олеся Безсмертна, к.б.н. Анна Войцехович,
к.б.н. Людмила Димитрова, к.б.н. Людмила Зав'ялова,
Олена Клименко, к.б.н. Юлія Кругляк, Андрій Мосякін,
к.б.н. Ігор Ольшанський, к.б.н. Микита Перегрим,
к.б.н. Олена Перегрим, к.б.н. Олександр Поліщук

А 43 **Актуальні проблеми ботаніки та екології.**
Матеріали міжнародної конференції молодих
учених (Щолкіне, 18-22 червня 2013р.). – К.:
Фітосоціоцентр, 2013. – 355 с.

УДК 58
ББК Е52

ISBN 978-966-306-173-9

© Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного
НАН України, 2013
© Казантипський природний заповідник, 2013

порід, біотопи лужних карбонатних відслонень (*Alyso-Sedetalia*), біотопи на акумулятивних піщаних відкладах, складені ксероморфними сукулентними терофітами на засоленних ґрунтах, солонцях, солончаках.

ЛІТЕРАТУРА

Бочанцев В.П. Секция *Phalacrolooma* (Cass.) Torrey et Gray // Фл. СССР. – М., Л.: Изд-во АН СССР, 1959. – 25. – С. 243-246.

Дідух Я. П., Фіцайло Т. В., Коротченко І. А., Якушенко Д.М., Пашкевич Н.А. Біотопи лісової та лісостепової зон України / Ред. чл.-кор. НАН України Я. П. Дідух. – Київ, 2011. – 288 с.

Дідух Я.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій // Укр. бот. журн. – 2003. – 60, № 1. – С. 6-17.

Доброчаєва Д.М. Рід *Stenactis* – *Stenactis* Cass. // Фл. УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1962. – 11. – С. 76-77.

Цвелев Н.Н. Род *Тонколучник* – *Phalacrolooma* Cass. // Фл. Европ. част. СССР. – Санкт-Петербург: Наука, 1994. – 7. – С. 203-204.

***Seseli hippomarathrum* Jacq. (*Apiaceae*), a new species for the flora of the Ukrainian Left-Bank Forest-Steppe**

Davydov D.A.

M.G. Kholodny Institute of Botany of NAS of Ukraine

Department of Geobotany and Ecology

Tereschenkivska str., 2, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: davydov-botany@yandex.ru

The author informs about his finding of *Seseli hippomarathrum* Jacq., a new species for the flora of the Ukrainian Left-bank Forest-Steppe from the vicinity of Boryspil. It is the second locality of this plant in Kyiv region. It emphasizes the origin of the Dnipro valley flora and it is very important for elucidation of the botanical-geographical and ecological peculiarities of this species.

Влітку 2012 р. під час дослідження фіторізноманітності соснових лісів борової тераси р. Дніпра в околицях с. Вишеньки Бориспільського району Київської області ми виявили популяцію *Seseli hippomarathrum* Jacq. – виду, що є новим для Лівобережного Лісостепу України.

Seseli hippomarathrum Jacq. 1762, Enum. Stirp. Vindob.: 52, 224; Шмальгаузен, 1895, Фл. Средн. и Южн. России, Крыма и Сев. Кавказа, 1: 397; Шишкин, 1950, Фл. СССР, 16: 513; Котов, 1965, Фл. УРСР, 7: 557; P.W. Ball, 1968, Fl. Europ. 2: 337; Пименов, 1978, Новости систем. высш. раст. 15: 196; Виноградова, 2004, Фл. Вост. Европы, 11: 371.

Загальний ареал цього виду охоплює Середню, Південну і частково Східну Європу, він достовірно відмічений в Австрії, Німеччині, Чехії, Угорщині, Словаччині, Сербії, Хорватії, Румунії, Молдові та Україні. Дуже близьким до нього є *Seselile debourii* G. Donfil. (= *S. hippomarathrum* subsp. *hebecarpum* (DC.) Drude), що зростає на

Уралі, у Західному Сибіру та у північній частині Середньої Азії. В еколого-ценотичному аспекті *Seseli hippomarathrum* надає перевагу кальцепетрофітним степам, світлим сосновим лісам («гірським борам»), рідше – піскам. В Україні, за нашими даними, цей вид трапляється лише у Хмельницькій, Івано-Франківській та Київській областях, де зростає на східній межі ареалу. У Хмельницькій області, на території якої розташовано 11 з 14 існуючих локалітетів, приурочених переважно до околиць м. Кам'янець-Подільського, він є досить характерним видом вапнякових відслонень басейну р. Дністер. В Івано-Франківській області відоме єдине місцезнаходження, виявлене у 1940 р. на степових схилах балки Чортовець між с. Чортовець Городенківського р-ну і с. Гарасимів Тлумачького р-ну. Його сучасний стан наразі невідомий. У Київській області цей вид вперше знайшов у кінці XIX ст. І.Ф. Шмальгаузен поблизу с. Біличі в околицях м. Києва (Правобережне Полісся). Наразі це місцезнаходження, мабуть, є зниклим, оскільки нашими дослідженнями за 2011–2012 рр. воно не підтверджується. У виявленому локусі в околицях с. Вишеньки (Лівобережний Лісостеп) *Seseli hippomarathrum* у кількості близько 15 особин розріджено зростає у рідколіссі середньовікових (50–60 років) соснових насаджень на корінному схилі лівого берега р. Дніпро з домінуванням у травостой *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth (30% покриття) та незначною участю таких видів, як *Euphorbia cyparissias* L., *Vincetoxicum hirundinaria* Medik., *Hieracium bellatum* L., *Anthericum ramosum* L., *Centaurea borysthena* Grun., *Origanum vulgare* L., *Saponaria officinalis* L., *Linaria vulgaris* Mill., *Rubus caesius* L., *Carex hirta* L., *Hypericum perforatum* L.

Локалітети *Seseli hippomarathrum* на Київщині підкреслюють особливості флорогенезу долини Дніпра і мають вагому ботаніко-географічну та еколого-ценотичну значущість, оскільки вони є віддаленими від загальної частини ареалу цього виду і приурочені не до вапнякових відслонень, а до соснових лісів на піщаних ґрунтах. Тому ми пропонуємо включити цей вид до Списку регіонально рідкісних, зникаючих видів рослин і грибів, які потребують охорони у Київській області.

The pubescence peculiarities of flower calyx of the genus *Campanula* L. species in the flora of Ukraine

N.G. Dremluga

M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine
Department of Systematics and Floristics of Vascular Plants,
Tereshchenkivska Str., 2, Kyiv, 01601, Ukraine
e-mail: natalia.dremluga@bigmir.net

Firstly the pubescence peculiarities of flower calyx of 29 species of the genus *Campanula* L. in the flora of Ukraine was studied. It is established that all species of the subsections *Heterophilla*, *Campanulastrum* and *C. latifolia* of the subsection *Eucodon* have glabrous flower calyx (whole part and blades). The other species of the genus have pubescent flower calyx. We regard the existence of pubescence of flower calyx as an additional diagnostic character for subsections or species, and the length of calyx hairs as the one at the species level.